

1ο Γυμνάσιο
Πρέβεζας

Αρχαιολογικός
χώρος Κασσώπης

Συνεδριάζουμε στην
αρχαία Κασσώπη

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 1^ο Γυμνάσιο Πρέβεζας

Τάξη: 1^η Γυμνασίου

Αριθμός μαθητών: 62

Αριθμός παλινοστούντων/αλλοδαπών μαθητών: 14

Χώρα προέλευσης των παλινοστούντων/αλλοδαπών μαθητών: Αλβανία

Ονόματα εκπαιδευτικών: Βαρβάρα Ζαντραβέλη, Όλγα Κατωγιάννη, Ζωή Κέντρου,
Παναγιώτα Κορωναίου

Μουσείο: Αρχαιολογικός χώρος Κασσώπης

Ονόματα αρχαιολόγων: Δήμητρα Νικολάου – Δήμητρα Ζώη

Στόχοι

- Γνωστοποίηση της αρχαίας ελληνικής ιστορίας που συνδέει άμεσα τις δύο χώρες, Ελλάδα και Αλβανία.
- Ανάπτυξη του ενδιαφέροντος των μαθητών για την κοινή πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά.
- Χρήση προϋπαρχουσών γνώσεων από τους ίδιους τους μαθητές, που δεν είχαν ως τώρα την ευκαιρία να εκφράσουν ή να γνωστοποιήσουν σχετικά με την αρχαία ελληνική ιστορία, και ξεκίνημα για περαιτέρω μάθηση και γνώση.
- Ανταλλαγή γνώσεων ανάμεσα στις γενιές και τους πολιτισμούς.
- Ανάπτυξη αυτοπεποίθησης, παροχή κινήτρων και προσωπική περηφάνια, μέσω της βιωματικής εμπειρίας, μετά την ολοκλήρωση του εκπαιδευτικού προγράμματος στον αρχαιολογικό χώρο της Κασσώπης.
- Μείωση της κοινωνικής απομόνωσης και αμφισβήτηση των στερεοτύπων μεταξύ των μαθητών.
- Συμβολή στην εξάλειψη ρατσιστικών συμπεριφορών και την ανάπτυξη εμπιστοσύνης προς τους άλλους μέσα από την ομαδική εργασία.
- Ομαλή συνύπαρξη και συνεργασία των αλλοδαπών μαθητών τόσο με τους γηγενείς μαθητές όσο και με τους αρμόδιους εκπαιδευτικούς.

Σύνδεση με Πρόγραμμα Σπουδών

Σύνδεση των δραστηριοτήτων του προγράμματος με τη διδασκαλία του μαθήματος της Ιστορίας της Α' Γυμνασίου και διασύνδεση των δράσεων με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών .

Δράσεις

Στη διάρκεια της ημερίδας «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης», που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της υποδράσης 9.5 «Εκπαιδευτικές επισκέψεις μαθητών» της Πράξης «Εκπαίδευση Αλλοδαπών και Παλινοστούντων Μαθητών» στο ξενοδοχείο Τιτάνια των Αθηνών στις 19/01/2013, έγινε η πρώτη συνάντηση και συνεργασία εκπαιδευτικών και μουσειοπαιδαγωγών και αποφασίστηκε από κοινού το πλαίσιο της δράσης και η διαπολιτισμική του διάσταση. Την ημερίδα παρακολούθησε και η κ. Χριστίνα Μερκούρη, Προϊσταμένη της ΛΓ' Εφορείας Προϊστορικών & Κλασικών Αρχαιοτήτων Πρέβεζας – Άρτας.

Α. Δομή του προγράμματος

Μέρος Α:

Προετοιμασία των μαθητών στο σχολείο από την εκπαιδευτικό, σχετικά με το ποιος είναι ο αρχαιολογικός χώρος της Κασσώπης (ιστορικά στοιχεία, πολεοδομία κ.α.).

Μέρος Β:

Συνάντηση στο σχολείο των μαθητών και της εκπαιδευτικού με τις αρχαιολόγους, με σκοπό την παρουσίαση του χώρου και της άμεσης σχέσης της Κασσώπης με τις υπόλοιπες ελληνιστικές ηπειρωτικές πόλεις, μέσα από ηλεκτρονική παρουσίαση (power point) και συζήτηση. Σημειώθηκαν ομοιότητες σε θέματα όπως:

Πολεοδομία των πόλεων:

Η οργάνωση των πόλεων ακολουθεί τη γενικότερη εφαρμογή του *υποδάμιου συστήματος* στον ελλαδικό χώρο (επηρεασμένη οπωσδήποτε από πρότυπα παλαιότερων χρονολογικά οικιστικών θέσεων, όπως η Αμβρακία και η Απολλωνία) με κέντρο του δημόσιου βίου την *αγορά*. Ο υπαίθριος αυτός χώρος περιβαλλόταν από μεγάλα δημόσια οικοδομήματα (θέατρο, πρυτανείο, βουλευτήριο, στοές, ναούς κ.α.) και αποτελούσε το πολιτικό, διοικητικό, θρησκευτικό και εμπορικό κέντρο της πόλης.

Λατρεία:

Οι περισσότερες πόλεις εμφανίζονται τόσο στις πηγές όσο και στα αρχαιολογικά τεκμήρια να έχουν άμεση σχέση με το σημαντικό Μαντείο της Δωδώνης, ενώ στη λατρεία τους περιλαμβάνονται οι αρχαίοι θεοί, π.χ. στη Δωδώνη υπήρχε λατρεία του θεού Δία και υπήρχαν ιερά της Θέμιδος, του Ηρακλέους και της Αφροδίτης, στην Κασσώπη λατρεύονταν η Αφροδίτη και ο Δίας (ναός Αφροδίτης και βωμός του Δία), στο Βουθρωτό υπήρχε ναός του Ασκληπιού και βωμός του Διονύσου, στην Απολλωνία ναός του Απόλλωνα και της Αρτέμιδος κ.ά.

Οργάνωση πόλεων - Πολίτευμα:

Οι ηπειρωτικές πόλεις οργανώνονταν ως πόλεις – κράτη και υπήρξαν αυτόνομοι οικιστικοί χώροι, διοικητικά, πολιτικά, θρησκευτικά και οικονομικά κέντρα.

Νομίσματα:

Η κάθε πόλη έκοβε το δικό της νόμισμα, ενώ κατά τη διάρκεια της Ηπειρωτικής Συμμαχίας κόπηκαν νομίσματα με το έμβλημα της Συμμαχίας. Η παρουσία νομισμάτων, στο πλαίσιο των ανασκαφικών ερευνών, υποδηλώνει την άμεση σχέση που είχαν οι ηπειρωτικές πόλεις μεταξύ τους.

Μέρος Γ:

Επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο Κασσώπης

- Ξενάγηση στον αρχαιολογικό χώρο παράλληλα με βιωματικές δραστηριότητες (π.χ. παιχνίδι πινακίδων) με σκοπό την κατανόηση του πολεοδομικού συστήματος της πόλης (ιπποδάμειο σύστημα) και την αναγνώριση των δημόσιων κτηρίων της, που ως τώρα οι μαθητές είχαν διδαχτεί σε θεωρητικό επίπεδο.

Εικόνα 1. Στον αρχαιολογικό χώρο της Κασσώπης: παιχνίδι με τη χρήση των πινακίδων.

- Αναπαράσταση - θεατρικό δρώμενο: Οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες. Η κάθε ομάδα εκπροσωπούσε μια φυλή της Αρχαίας Ηπείρου (μέλη της *Ηπειρωτικής Συμμαχίας* και του *Κοινού των Ηπειρωτών*) με εκπροσώπους – ηγεμόνες από αντίστοιχες ελληνιστικές πόλεις που ανήκαν στην κάθε φυλή (σημερινή Αλβανία και Ελλάδα):

Ομάδα 1: Φυλή των Μολοσσών (σημερινή περιοχή Ιωαννίνων) → Εκπρόσωποι από τη Δωδώνη, την Πασσαρόνα, το Θεριακήσιο.

Ομάδα 2: Φυλή των Χαόνων (σημερινή Αλβανία) → Εκπρόσωποι από το Βουθρωτό, την Απολλωνία, τη Φοινίκη.

Ομάδα 3: Φυλή των Θεσπρωτών (σημερινή Θεσπρωτία) → Εκπρόσωποι από τη Γιτάνη, την Ελέα, τη Φανωτή.

Ομάδα 4: Φυλή των Κασσωπαίων (σημερινή Πρέβεζα) → Εκπρόσωποι από την Κασσώπη, την Πανδοσία, τις Βατίες.

Οι μαθητές ντύθηκαν σαν αρχαίοι Έλληνες (διαφορετικό χρώμα μανδύα για κάθε φυλή). Οι Κασσωπαίοι ξεκινώντας από μία αρχαία οικία και οι φιλοξενούμενοι από το Καταγώγιο (το δημόσιο ξενώνα της πόλης) πραγματοποίησαν πομπή προς το χώρο του Πρυτανείου στην αγορά, με σκοπό το άναμμα του Άσβεστου Πυρός της πόλης. Στη συνέχεια, έκαναν σπονδές στο βωμό του Διός και κατευθύνθηκαν προς το Ωδείο – Βουλευτήριο (μικρό θέατρο), ώστε να παραθέσουν προβληματισμούς και να πάρουν αποφάσεις για τις πόλεις τους, με στόχο τη διασφάλιση αρμονίας και ειρήνης, κάτω από την ομπρέλα της Συμμαχίας, όπως γινόταν άλλοτε.

Εικόνα 2. Η φυλή των Θεσπρωτών.

Κασσωπαίοι

Εικόνα 3. Η φυλή των Κασσωπαίων.

Μολοσσοί

Εικόνα 4. Η φυλή των Μολοσσών.

Χάονες

Εικόνα 5. Η φυλή των Χαόνων.

ΚΑΙ ΣΤΟ ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΟ...

Εικόνα 7. Οι φυλές συνεδριάζουν στο βουλευτήριο.

ΜΕΡΟΣ Δ:

Ολοκλήρωση εκπαιδευτικού προγράμματος – διανομή αναμνηστικών διπλωμάτων και έντυπου υλικού.

Δράσεις με σαφή διαπολιτισμικό χαρακτήρα

Οι δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στον αρχαιολογικό χώρο είχαν σαφώς διαπολιτισμικό χαρακτήρα.

1^η Δραστηριότητα : χωρισμός σε ομάδες εκπροσώπων των 4 φυλών

Ομάδα 1: Φυλή των Μολοσσών (σημερινή περιοχή Ιωαννίνων) → Εκπρόσωποι από τη Δωδώνη, την Πασσαρώνα, το Θεριακήσιο.

Ομάδα 2: Φυλή των Χαόνων (σημερινή Αλβανία) → Εκπρόσωποι από το Βουθρωτό, την Απολλωνία, τη Φοινίκη.

Ομάδα 3: Φυλή των Θεσπρωτών (σημερινή Θεσπρωτία) → Εκπρόσωποι από τη Γιτάνη, την Ελέα, τη Φανωτή.

Ομάδα 4: Φυλή των Κασσωπαίων (σημερινή Πρέβεζα) → Εκπρόσωποι από την Κασσώπη, την Πανδοσία, τις Βατίες.

Πομπή προς το βωμό –Ανάγνωση του ιερού όρκου –Άναμμα της φλόγας

Οι μαθητές όχι μόνο απόλαυσαν την δραστηριότητα αλλά πήραν ενεργά μέρος και λειτούργησαν σαν μέλη της ίδιας φυλής, όντας άτομα προερχόμενα από διαφορετικές εθνικότητες –Αλβανοί και Έλληνες.

2^η Δραστηριότητα : Διαβούλευση –Συνεδρίαση των εκπροσώπων στο Μικρό αμφιθέατρο –Βουλευτήριο της αρχαίας πόλης.

Η κάθε φυλή πρότεινε τα θέματα προς συζήτηση και όλοι οι άλλοι καλούνταν να πάρουν τις αντίστοιχες αποφάσεις συντρέχοντας αλλήλους .

Ενδεικτικά θέματα που πρότειναν τα παιδιά ήταν η επισκευή των τειχών της πόλης, η κοπή νέων νομισμάτων, συμμαχίες των φυλών σε εμπόλεμες περιόδους. Όλα προέκυψαν από την αυτενέργεια των μαθητών-αντιπροσώπων σε συνεργασία πάντα με την παιδαγωγική ομάδα και τις αρχαιολόγους.

Αξίζει εδώ να αναφερθεί ότι κάποιος Αλβανός μαθητής όταν ζητήθηκε να συναποφασίσουν για την πρόταση της άλλης φυλής (ήταν Χάοντας και πρότειναν οι Μολοσσοί) αναφώνησε «εγώ δε συμφωνώ, εγώ είμαι Αλβανός».

Σε γενικές γραμμές μπορούμε να πούμε ότι οι μαθητές ταυτίστηκαν με τους ρόλους και τους ενσάρκωσαν με μεγάλο ενθουσιασμό.

Αξιολόγηση

Οι μαθητές αποκόμισαν οφέλη και εμπειρίες που ξεπερνούν τα όρια μιας αίθουσας, όπου θα διδάσκονταν τα ίδια ή παρόμοια πράγματα στο πλαίσιο της Ιστορίας (κατά δική τους ομολογία και σύμφωνα με σύντομες αναφορές αξιολόγησης στο τέλος του έτους). Τα νέα στοιχεία που ενθουσίασαν τους μαθητές είναι:

- Εργασίες σε ομάδες –ομαδοσυνεργατική μέθοδος.
- Αναζήτηση πληροφοριών βιβλιογραφικά και διαδικτυακά.
- Συντονισμός για τη συγγραφή σύντομων δοκιμίων με επιμέρους θεματικές η κάθε ομάδα.
- Εικαστική καλλιέργεια και παραγωγή έργων –εικόνων από ό,τι αποκόμισε ο καθένας ή ό,τι του κέντρισε περισσότερο το ενδιαφέρον. Απεικόνισαν ναούς, βωμούς, τείχη και άλλα θέματα από την αρχαία πόλη.
- Γλωσσολογική ανάλυση και δημιουργία ενός σύντομου οδηγού με τίτλο «Το αλφαβητάρι της αρχαίας Κασσώπης».

Οι εκπαιδευτικοί χάρηκαν και αυτοί και βίωσαν τα οφέλη από τη συνεργασία μέσα στην παιδαγωγική ομάδα, με τους μαθητές αλλά και με τους αρχαιολόγους. Τέτοια οφέλη είναι π.χ.:

- Διαθεματική προσέγγιση.
- Αλληλεπίδραση και εμπλουτισμός γνώσεων.
- Μελέτη μαθητικού δυναμικού, όπως διαμορφώθηκε με την υλοποίηση των εργασιών.
- Δημιουργικότητα και καλλιέργεια της φαντασίας και της υποκριτικής μέσα από το συντονισμό για την παρουσίαση του θεατρικού δρώμενου «Μια μέρα στην Αρχαία Κασσώπη» στους μαθητές ολόκληρου του σχολείου.

Οι αρχαιολόγοι χάρηκαν και αυτοί και βίωσαν τα οφέλη από τη συνεργασία με τους μαθητές αλλά και τους εκπαιδευτικούς.

- Διαμόρφωσαν προϊόντα επιστημονικά σε απλά και κατανοητά κείμενα και εικόνες για να αποτελέσουν εργαλεία γνώσης για μαθητές και εκπαιδευτικούς.
- Έφεραν τον αρχαιολογικό χώρο μέσα στην τάξη με ενδιαφέρουσες παρουσιάσεις και εικόνες για την καλύτερη εξοικείωση της εκπαιδευτικής ομάδας.
- Συντόνισαν και οργάνωσαν τις εργασίες πεδίου στον αρχαιολογικό χώρο που τόσο απόλαυσαν μαθητές και εκπαιδευτικοί.
- Βοήθησαν στη δημιουργία κειμένου για το θεατρικό δρώμενο μέσα από το οποίο οι συμμετέχοντες μαθητές παρουσίασαν τις δράσεις τους σε όλους τους συμμαθητές τους, στη Β΄ και Γ΄ τάξη του 1^{ου} Γυμνασίου Πρέβεζας.